

GYMSEEN

GYMSEN

editor-in-chief JURAJ CHÁBELA
senior graphic designer
PAVLÍNA PIROHOVÁ
graphic designer
TAMARA PASTUCHOVÁ

contributors
PETRA SIMONOVÁ
KATARÍNA VALÚCHOVÁ
LEONARD KOMÁREK
LUCIA SERDAHELYOVÁ
ALŽBETA REPTOVÁ
KAROLÍNA PIROHOVÁ
BIBIÁNA ŠIMONOVÁ
BEÁTA LUBOMÍRA BAČOVSKÁ

proofreader
HANA ODOKIENKO FODOROVÁ

Dátum vydania 16.2. 2021

Publikovaný obsah je súkromným názorom autora a nemusí vždy vyjadrovať názor redakcie.

Gymnázium Ladislava Novomeského, Senica

číslo 8 2/2022

GYMSEN

obsah

opinion

10 Quo vadis

life

12 Celistvá osoba

culture

14 Betka's film vault

inspired by now

16 Inspired by now

science

20 Celistvosť = integrita

analysis

22 Kazachstan.

bookclub

26 Triple feature

art

28 Moja púšť

30 (Bez)kontaktné odtlačky

editoriál

Toto číslo je venované celistvosti, tej morálnej, duševnej alebo vizuálnej. Je to slovo, ktoré v základom tvare často nepočujeme, no keď nám chýba, citíme sa divne, *nesvoji*, ako keby nám chýbalo niečo alebo nejaká časť z nás. Inokedy aspoň vieme presne určiť, kto (B. G.) alebo čo nám ju narúša.

Nebudem rozvíjať myšlienky o mojej osobnej absencii celistvosti, pocite nespravodlivosti a o tom, ako mi k nej veľakrát paradoxne dopomáha aj tento časopis, pretože v deň vydania sa aspoň na ten deň, či na pár hodín, cítim celý. Je to jedna z gympláckych tradícií a armatúr, ktoré napriek korona vírusu stále fungujú, aj keď viac-menej digitálne. Ale dotvára to v mojej hlave myšlienku, že niečo, z tej nostalgickej spomienky na kvintu, ešte aj dnes na gymnáziu je, že gympel je celistvý.

Preto dúfam, že aj tí, ktorým chýba pokoj v duši a celistvosť, zvlášť v tomto období, sa tiež budú v deň vydania aspoň na chvíľu cítiť celými.

S láskou

Juraj Chábela
editor-in-chief

opinion
life
culture
inspired by now

leonard komárek
petra simonová
alžbeta reptová
juraj chábela
karolína pirohová

Q
U
O

V
A
D
I
S

Cestou životom sa mi stáva, že stretávam ľudí, ktorí sa tvária sebavedomo, inteligentne a statočne, no pritom v skutočnosti len bezcieľne blúdia vo svojom labyrinte. Sám seba sa pýtam, či je to trend našej doby, či storočia. Možno si môžeme sami za to, že dokážeme dlhé veky pyšne stáť na rozpadajúcich sa mostoch, možno nás k tomu len prinútil chod dejín a sveta. Netrpíme však svojou tvrdohlavosťou a ľpením na veciach a tézach, ktoré sú v skutočnosti zbytočné?

Ďalšou často vídanou zvláštnosťou je hľadanie zmyslu. Nerobíme veci len tak, nezištne, ale hľadáme význam života, vzťahu, bytia, práce, učenia... Naším jediným cieľom sa stal výsledok, zamerali sme sa na koniec, nie však na priebeh. Ako ľudstvo sme sa dostali do veku čísiel, percent, predpokladov. Problémom našej doby je prílišná „matematizácia“ chodu sveta. Potrebujeme dáta, údaje. Pacienti v nemocniciach sú označovaní číslami namiesto mien. Žiaci v školách sú hodnotení číselnou známkou, namiesto slov. Zvykli sme si

pozerat' sa na veci podľa ich ceny a nie hodnoty. Obdobie antiky, s priemerným vekom života 35 rokov, nebolo vôbec ľahkou dobou. Z hľadiska duchovného a mentálneho sa však bežnému človeku žilo oveľa ľahšie. Klimatické a geologické javy, a celkovo príroda, boli považované za odraz bytosti či bohov, podobných ľuďom. Zlá úroda či počasie znamenali pre ľudstvo odraz nespokojnosti vyšších síl. Náboženstvá, príroda a ľudstvo boli úzko späté. Bežný staroveký človek si vedome uvedomoval svoje ukotvenie v krajine a podľa Aristotela pociťoval „intimný vzťah s okolitou prírodou a necítil sa ako nesúrodý prvok sveta“.

Prostredníctvom všemožných informácií hľadáme stabilitu v sebe samom a nádej pre život na našej chaotickej Zemi. Už nám nestačí, že vlastnime prítomnosť a poznáme veľkú časť minulosti, už chceme ovládať aj budúcnosť. To však naše životy neprehĺbi a nedá nám to, čo naozaj hľadáme – celistvosť.

c e l i

s t v á

osoba

Moje telo sa skladá z jemných vlákien. Zamatovo mäkkých, hodvábne hladkých. Chovám sa k nim láskavo. Snažím sa. Vystavujem ich však aj drobným bojom, napríklad pri (takmer) každodennom úspešnom vymanení sa spod medzi stien sivého paneláku. Tu ich zahali maličká vrstva snehu – pomáha im izolovať sa, tam ich poštekli jemný vánok – vtedy vedia odtancovať do nedohľadna. V momente, keď ich zo všetkých strán objímu lúče slnka, sa najprv zláknú. Chvíľu im trvá, kým sa osmelia a keď si zvyknú na svetlo a teplo všade nokoľko, začnú žiariť. A žiaria na mile ďaleko.

Tieto vlákna, ktoré som si viac-menej vymyslela a pomenovala vláknami, tvoria celistvú osobu. Trávime spolu každú sekundu života, žijeme spolu. Každý deň si na seba zvykáme viac a viac. Nevieť ich presne definovať a ani nechcem. Nestojím o profesionálnu poučku či charakteristiku. Jednoducho sú. Zahaľujú moje telo, točia sa okolo každého výbežku, prekrývajú každý záhyb. Priťahujú ich pekné veci, milujú sa na ne pozeráť, milujú sa ich dotýkať, milujú s nimi splynúť.

Tie vlákna som ja. Sú vpletené do mojej mysle, pohľadu, drobných gest, chôdze, smiechu. Nechcem si to priznať, možno to ani nedokážem. Aby som vydržala sama so sebou, po-

trebujem sa zbaviť idey, že som „iba“ telesná schránka, ktorá sa raz, skôr či neskôr, rozpadne (a bohviečo sa stane s dušou!). Moje vymyslené vlákna mi dávajú istú nádej, že moja existencia nie je čisto nejakým detailne opísaným biologickým procesom, ale skôr nikdy nekončiacim predstavením. Namýšľam si, že každý jeden pohyb alebo myšlienka nasýti lačné, nenažrané obecenstvo, ktoré netúži po dokonalosti, ale skôr po zábave. Obecenstvo pohrda akoukoľvek formou statickosti, nedokáže sa nabažiť nespútaného tanca a rýchlych zmien. Tým obecenstvom som opäť ja. Niekedy mi odpor k istej forme stálosti ubližuje. Nútim svoju vymyslenú vrstvu vlákien k zmene skôr, ako sa k nej vôbec odhodlám. Nestíhame. Vlákna sa začnú rozpadávať a ja padám ako ranená veža. Zvíťazila nerovnováha, ktorú som sa snažila prekryť niečím nereálnym.

Vraj zo mňa robia celistvú osobu. Hlúposti. Netušim, kedy sa stanem svojou vysnívanou verziou, netušim ako. Vlákna dokopy nezlepím, ani nezosijem. Možno si počkám, kým mi narastú nové, alebo sa pokúsím vypestovať si pevnejšie, zdravé. A možno rozpadnuté vlákna pochovám, povieme si posledné *maj sa* a celého výmyslu sa nadobro vzdám. Ale to sa asi nestane.

betka's film vault

beautiful mind.

/2001 USA Ron Howard/

Beautiful mind je film inšpirovaný skutočným prípadom Johna Nasha, šikovného amerického matematika. Príbeh začína v roku 1947 na Princetone, univerzite, kde John (Russell Crowe) študuje matematiku a snaží sa žiť normálny študentský život. No nie je to preňho také ľahké, pretože vidí matematické operácie skoro všade, kam sa pozrie a spolužiaci ho majú za čudáka. Už počas vysokoškolských rokov sa začne prejavovať jeho psychická porucha – schizofrénia. Spočiatku to však nepostrehne ani on, ani jeho rovesníci. Najskôr ho choroba nijako neovplyvňuje, skončí Princeton a začne tam vyučovať. To, že trpí schizofréniou vyjde najavo až neskôr, keď si jeho partnerka Alicia (Jennifer Connelly) všimne, že sa správa veľmi nezvykle. Je paranoidný, pretože má pocit, že ho sledujú ruskí špióni snažiaci sa získať kódy, ktoré lúšti pre tajnú organizáciu, pre ktorú pracuje. Vo filme sa nedá rozlíšiť, čo je Nashova realita a čo je realita všetkých ostatných. Preto je film veľmi mätúci, ale o to napínavejší, a o to jasnejšie je rozuzlenie. Napriek všetkému čím si musí prejsť (umiestnenie na psychiatrii proti jeho vôli, elektrošoky, antipsychotiká...) sa nakoniec naučí so schizofréniou žiť, podľa možností, normálny život a dokonca pokračovať vo vyučovaní na univerzite, kde kedysi sám študoval.

the handmaiden.

/2016 Južná Kórea Park Chan-wook/

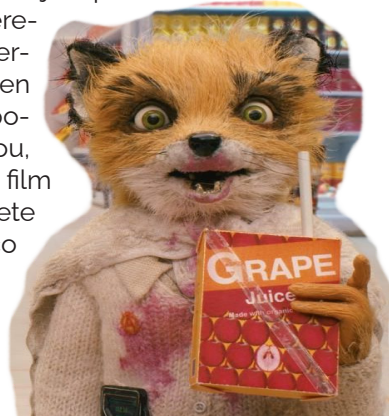
Tento film rozpráva o Sook Hee (Kim Tae-ri), mladej žene, ktorá na začiatku filmu odíde z domova kvôli práci komornej u bohatej mladej Japonky Hideko (Kim Min-hee). No práca Sook Hee je súčasť plánu jej uja Counta (Ha Jung-woo), ktorý si chce vziať Hideko za ženu a potom ju dať do blázinca, aby získal jej majetok. Sook Hee má za úlohu nenápadne presvedčať Hideko, nech sa vydá za Counta. Plán im spočiatku vychádza, ale všetko sa začne komplikovať, keď to medzi Hideko a jej komornou zaískri. Sook Hee sa snaží zachovať chladnú hlavu a neprekaziť plán, ktorý nakoniec na prvý pohľad vyjde, no nastane zvrat, keď je namiesto Hideko odvezená, proti jej vôli, do blázinca Sook Hee. Kým v prvej polke filmu vidíme udalosti z pohľadu komornej, v druhej polke sa strieda uhol pohľad Hideko s jej spomienkami na detstvo. V druhej polke sa tiež vysvetlí všetko, čo nedávalo zmysel. Celý príbeh je však oveľa zamotanejší, ako sa zdá. A na konci je podvedený ten, kto to všetko začal.

Prečo majú ženy v socializme lepší sex
Kristen R. Ghodsee

Fantastic Mr Fox/2009/
Wes Anderson

Tento film je animovanou adaptáciou knihy Roalda Dahla a sleduje liščiu rodinu, ktorú ich otec, fantastický pán Lišiak, privedie do značných existenčných problémov. Pri rodine to však neostane a nostalgickosť (kríza stredného liščieho veku) pána Lišiaka ohrozí aj celú miestnu zvieraciu komunitu. Film nie je režírovaný nikým iným ako Wesom Andersonom. Jeho režisérsky štýl a herecké (dabingové) obsadenie vytvára v celom filme vtahujúcu a hravú atmosféru, pretože zatiaľ čo sledujete animované zvieratá, ktoré voľne nasledujú dej rozprávky, počujete hlasy hercov a herečiek ako George Clooney, Meryl Streep a samozrejme Owen Wilson alebo Bill Murray. S pomerne krátkou časovou stopou, čosi pod hodinu a pol, je tento film perfektnou voľbou, keď si chcete pozrieť niečo odľahčujúce, čo vás zahreje pri srdci. A zabudol som povedať, že tento film má jeden z najlepších soundtrackov, aké som kedy počul.

©imdb

C'mon C'mon/2021/ Mike Mills/dráma

Jednou z posledných snimok filmového štúdia A24 je čiernobiela rodinná dráma C'mon C'mon, ktorá láme srdcia na plnej čiare. Nielen vďaka obsadeniu, keďže v hlavnej role hrá Joaquin Phoenix, heartthrob našich mám (ale i nás), no taktiež pre pútavý príbeh osamelého novinára, ktorý sa musí postarať o svojho synovca. Počas ich ciest po amerických mestách medzi nimi vzniká mimoriadne priateľstvo a ja vám sľubujem, že rozciti nejedného z vás.

©imdb

Etnografka a univerzitná profesorka, Kristen R. Ghodsee, sa v tejto knihe s nami delí o jej výskum, ktorý podnikla v krajinách východného bloku po páde štátno-socialistických režimov. Púšťa sa do problémov, ktoré sú nám známe, ako napríklad rozdielne mzdy či sexuálne obťažovanie. No venuje sa tu aj téme, akým spôsobom (negatívne) ovplyvnila zmena ekonomického režimu partnerský život žien a s ním aj späť sexuálny život. A to je, myslím, tou najatraktívnejšou témou tejto knihy. Nech sú vaše politické názory na akejkolvek pozícii politického kompasu, táto kniha so sebou nesie odborný, no napriek tomu dobre sa čítajúci, pohľad na túto problematiku.

Exactly. With Florence Given

Autorka podcastu Exactly. je našim pravidelným čitateľom možno povedomá. Avšak pre tých, ktorí nevedia, o kom hovorím, Florence je umelkyňa, feministka a autorka bestselleru *Women Don't Owe You Pretty*. Jej novým projektom je smiechom naplnený podcast zameriavajúci sa na päť tém: sex, sociálne siete, feminizmus, vzťahy a body image. Každú z nich sa snaží rozobrať z rôznych uhlov a prediskutovať so zaujímavými hosťami, medzi ktorými sú známi autori, doktori, komici, ale i psychológovia a celebrity.

@somehineise

Euphoria/2019-

Po viac ako dvoch rokoch sme sa konečne dočkali návratu obľúbených problematických teenagerov, skvelej kinematografie a množstva trblietok. Osudy seriálových postáv divákovi opäť približuje rozprávačka Rue, ktorá sa topí v problémoch so závislosťou. Seriál je plný povahovo rozmanitých postáv, nečakaných zvrátov, alkoholu, sexu, nostalgie a násilia. Behom sekúnd z radosti klesá do drobnej i hlbokjej bolesti. Diváka si jednoznačne získa plynulosť deja a nádherná farebná paleta – je to jednoducho estetické nebičko. Druhá séria Euphorie bola natočená na 35mm film Kodak a ikonický soundtrack má pod palcom, rovnako ako v predchádzajúcej sérii i teraz, spevák a skladateľ Labrinth.

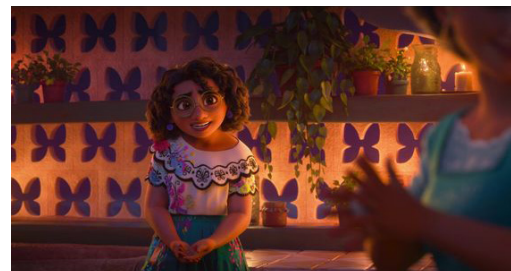
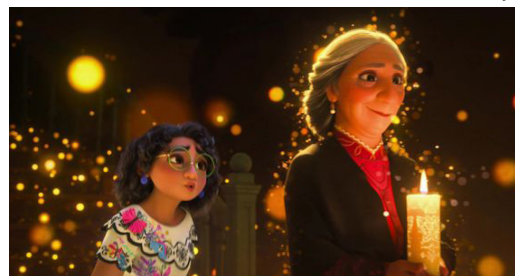

©hbo

©disney

Encanto/2021

V trojgeneračnej rodine Madrigal je každý člen obdarený magickými schopnosťami okrem Mirabel. Všetko je v poriadku, kým sa v čarovnom dome nezačnú objavovať praskliny, ktoré vníma iba ona. Rozhodne sa kúzlo domu zachrániť, na ceste sa spoznáva so strýkom, ktorého rodina kedysi z neznámeho dôvodu vyčlenila a ktorý súvisí práve s Mirabel. Nová disneyovka je ozajstnou pastvou pre oči. Je plná sýtych farieb, nádherne spracovaných postáv a chytľavých piesní. Príbeh o čarovnej rodine sa odohráva v Kolumbii, hudbu pre film vytváral skladateľ Lin-Manuel Miranda.

science
analysis

bibiana šimonová
katarína valúchová

celistvosť = integrita

U

rčíte ste už niekedy počuli slovo „integrita“ , no nie každý vie, čo si má pod týmto pojmom predstaviť. Poznáme viacero druhov integrity, český psychológ F. Hroník hovorí o integrite odbornej, ktorá má špecifické kritériá podľa profesie. Ako príklad uvádza vedeckú integritu, ktorá spočíva vo vytrvalosti, presnosti, ale aj trpezlivosti a precíznosti. Integrovaný vedec si je vedomý, že veda je cesta pomalá, plná omylov a čaká na výsledky svojho skúmania, neprifarbuje ich, nefalšuje, nič neberie ako samozrejmé. Ďalším typom je osobná integrita, v tomto článku sa budem snažiť priblížiť jej podstatu a dôležitosť.

Osobná integrita je definovaná ako silná morálka alebo hodnoty a dodržiavanie týchto zásad v slovách aj skutkoch. Koncept integrity je skutočne celkom jednoduchý – žiť s bezúhonnosťou znamená, že presadzujete svoje hodnoty bez ohľadu na situáciu alebo na to, kto sa pozerá. Žijete podľa svojho vlastného morálneho kódexu. Jednoduchý spôsob ako premýšľať o integrite, je zosúladiť to, čo hovoríte, s tým, čo robíte. Napríklad, niekto by ukázal nedostatok integrity, ak by povedal, že spravodlivosť je pre neho najdôležitejšia vlastnosť, ale sám spravodlivý nie je. Často si vyberá možnosť, ktorá vyhovuje iba jemu a či je to spravodlivé voči ostatným, na to už nemyslí... Osobná integrita nie je len o dodržiavaní svojich morálnych hodnôt, ale aj o tom, ako byť úprimný k samému sebe a ako sa nenechať ľahko ovplyvniť ostatnými.

Osobná integrita je dôležitá z mnohých dôvodov. Keď máte integritu, ste odhodlaní urobiť správnu vec, nech sa deje čokoľvek. U človeka s vysokou integritou je pravdepodobnejšie, že sa bude v živote cítiť spokojne, pretože vie, aké sú jeho hodnoty a priority, a nebojí sa konať, aby ich presadzoval. Osobná integrita sa prejavuje spôsobom, akým žijete svoj život deň čo deň. Byť v súlade so svojimi hodnotami a zásadami je najlepší spôsob, ako ukázať, že máte osobnú integritu a že sa na vás dá spoľahnúť, že urobíte správnu vec, aj keď vás nikto nepozoruje. Svoju osobnú integritu môžete prejať aj vtedy, ak hovoríte o vlastných chybách, ktorých ste sa dopustili. Udržiavanie úprimnosti seba a ostatných výrazne prispieva k bezúhonnosti. Ak sa niekedy nevíete rozhodnúť, opýtajte sa sami seba, čo je správne urobiť. To je vaša najlepšia cesta k úspechu.

KAZACHSTAN

Prečo (bol) je v tejto chvíli centrom záujmu?

2. 1. 2022 vypukli v Kazachstane protesty ako reakcia na zrušenie cenového stropu na plyn, ktorého ceny sa po tomto kroku zdvojnásobili. Pôvodná požiadavka na zníženie cien pohonných látok sa zmenila na otázku politického charakteru. Medzi dôvody patria ekonomické a sociálne rozdiely, chudoba a nespokojnosť s vládou, ktorá nemala prakticky žiadnu opozíciu. Z mesta Žanaozen sa nepokoje rozšírili po celej krajine a stali sa tak najvýraznejšími protestami od jej vzniku v roku 1991.

Už od 5. 1. 2022 pokojné protesty vystriedali násilnosti, najmä vo veľkom meste Alma-Ata, kde demonštranti vtrhli na mieste letisko a podpálili radnicu. Čoskoro sa objavili aj útoky, rabovanie a iné násilnosti. Prezident krajiny vyhlásil v hlavnom meste výnimočný stav a o pomoc s upokojením situácie požiadal Ruskom vedenú Organizáciu zmluvy o kolektívnej bezpečnosti (ODKB), ktorá má byť protiváhou NATO. Tá schválila vyslanie 2500 vojakov do Kazachstanu. Prezident sa o demonštrantoch vyjadroval ako o "teroristickej hrozbe".

V krajine bol na určitý čas vypnutý aj internet, čím odtrhli obyvateľov Kazachstanu od informácií. Avšak pripojenie bolo opätovne zapnuté.

Po začiatku demonštrácii bola odvolaná vláda a novozriadenej vláde bolo nariadené, aby zregulovala ceny palív. Prezident Kasym-Žomart Tokajev prebral funkciu predsedu bezpečnostnej rady, pričom prisľúbil, že bude voči

demonštrantom postupovať s „maximálnou tvrdosťou“.

V súčasnosti počet ľudí, ktorí boli zadržaní, prekročil 16 000. Podľa oficiálnych údajov zomrelo 164 ľudí a zranených doteraz bolo 2 264. Policajná hovorkyňa hovorí tiež o „desiatkach zlikvidovaných útočníkoch“. Čo tým presne myslí, však zatiaľ nie je známe.

Aktuálne sa situácia v Kazachstane upokojuje. Úrady hovoria o odstraňovaní barikád a jednotky ODKB opúšťajú krajinu.

Organizácia zmluvy o kolektívnej bezpečnosti

Organizácia oficiálne vznikla v roku 2002, jej členom zabezpečila napríklad možnosť nakupovania zbraní v Rusku za jednotné zvýhodnené ceny. Krajiny formálne podpísali Dohodu o kolektívnej bezpečnosti v roku 1992 po rozpade Sovietskeho zväzu.

Pôvodne ju tvorilo deväť krajín, no Gruzínsko, Azerbajdžan a Uzbekistan vystúpili. Aktuálne je jej súčasťou šesť krajín a funguje na rovnakom princípe ako NATO – teda útok na jedného spojencu je útokom na celú organizáciu.

bookclub
art

juraj chábela
natália krištofová
livia vilková
ľubomíra bačovská

Americký cisár - Martin Pollack

Všetci si pamätáme utečeneckú krízu z roku 2014, ktorá súvisela s vojnou v Sýrii, alebo utečeneckú krízu, ktorá stále prebieha (aj keď už nie je tak medializovaná) na poľsko-bieloruskej hranici.

Táto kniha sa však venuje oveľa dávnejšej utečeneckej kríze – vystaňovalectvu z rakúsko-uhorskej monarchie, hlavne teda z jej najchudobnejších regiónov. Medzi ne patrili aj slovenské regióny ako Spiš, no najviac príbehov v tejto knihe nájdeme z Haliča. Halič je územie v dnešnom juhovýchodnom Poľsku a západnej Ukrajine, ale historicky bol jednou z korunných krajín Rakúsko-Uhorska a patril k tým najchudobnejším. Odvážil by som sa ho nazvať tou najchudobnejšou, minimálne autor to tak prezentuje.

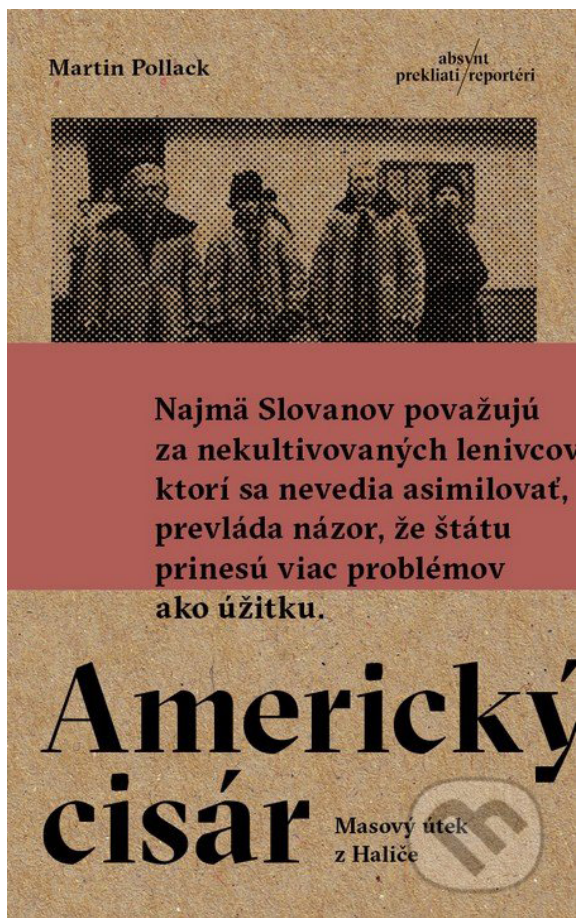
Život v tomto regióne bol krutý, mnohokrát ešte horší ako krutý. Vysoká detská úmrtnosť, alkoholizmus, ťažká práca na poliach, z ktorých ľudia často ani nevedeli uživiť svoje rodiny, viedla mnohých k emigrácii do Spojených štátov amerických.

Tu príbeh tejto knihy začína, s tromi Slováckmi, ktorých chytili na hranici s Pruskom a vypočúvajú ich, s cieľom zistiť, či sa chcú vyhnúť povinnej vojenskej službe. To bol vtedy veľmi vážny zločin a na základe obvinenia z neho veľa emigrantov poslali príslušné orgány na hranici domov. Slováci sú však spomenutí iba na začiatku, v knihe prevažujú skôr príbehy Poliakov, Rusínov alebo Ukrajincov, či už židovských alebo kresťanských.

Pollack sa nevenuje len samotným vystaňovalcom a ich problémom, ale osvetľuje nám aj ilegálny biznis s utečencami v rukách emigračných agentov, ktorí pracovali pre nemecké lodné spoločnosti a to ako okrádali ľudí.

Táto kniha sa venuje problematike rozoberanej aj na hodinách dejepisu, no samozrejme nie do takých detailov, preto si myslím, že môže byť zaujímavá pre široké publikum. Ako bonus sa obsah knihy podobá naozaj pútavej a dobre spracovanej reportáži, ktorá prostredníctvom osobných príbehov postáv vŕha čitateľa viac do deja. Prečítajte si knihu o období, kedy boli aj Slováci tí nechcení a nebezpeční imigranti prichádzajúci na Ellis Island.

©martinus

text JURAJ CHÁBELA

the sun and her flowers

rupi kaur

©martinus

the sun and her flowers - Rupi Kaur

Kniha poézie, básne o láske, ale nie len o nej. Autorka sa postupne dostáva z rozchodu a zlomeného srdca. Rozpráva tiež o sebaláske, o opustení samej seba a následnom znovuobjavení domova vo svojom vnútri. Kniha je rozdelená do 5 kapitol: wilting, falling, rooting, rising, blooming. Každá z nich je zameraná na niečo iné.

Wilting hovorí o rozchode a bolesti, falling o zaľúbení sa do seba, rooting o koreňoch a rodine, rising o zamilovaní sa do človeka, ktorý je našou spriaznenou dušou a posledná, blooming je o zahojení sa a o kvitnutí – každý človek môže byť najlepšou verziou seba samého a môže rozkvitnúť.

V knihe je kopec pekných myšlienok. Básne sú doplnené minimalistickými a vkusnými ilustráciami. Počas čítania sa mojim vnútrom prehnala vlna emócií, na začiatku smútok a bolesť, no postupným listovaním som sa dopracovala k pocitu tepla na srdci a k úsmevu na tvári. Táto básnická zbierka motivuje byť lepším človekom. Kniha tiež oslavuje ženu a vyjadruje sa aj k rasovej neznášanlivosti.

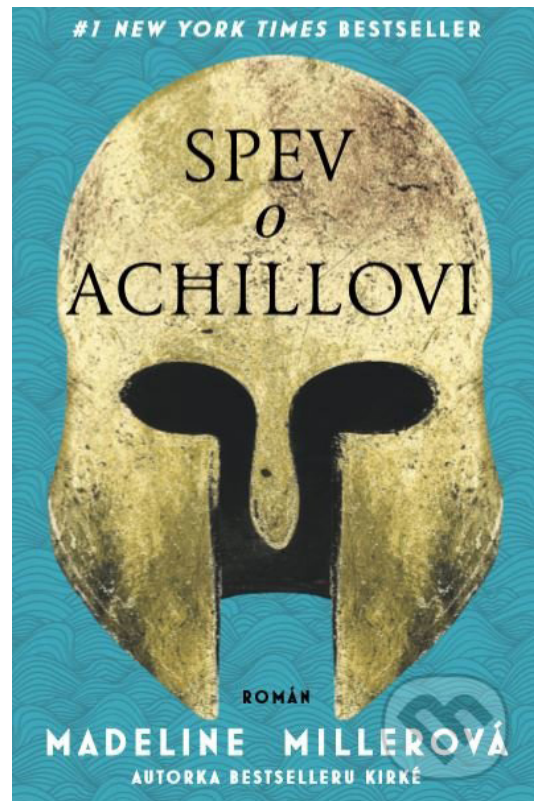
text NATÁLIA KRIŠTOFOVÁ

Spev o Achillovi - Madeline Miller

Známy príbeh najväčšieho bojovníka, doplnený o srdcervúcu zápletku. Tentokrát však sledovaný z pohľadu princa Patrokla, ktorý bol v originálnom diele Homéra len menej dôležitou postavou. Vďaka tomu, že príbeh sledujeme Patrokovými očami, máme možnosť nahliadnúť pod oceľové brnenie gréckeho bojovníka, kde sa skrýva milá a nežná osobnosť.

Ich cesty sa stretnú skoro a nečakane. Patroklos je odsúdený žiť v exile u kráľa Pélea, kde sa stretáva s Achillom a stáva sa z nich nerozlučná dvojica. Z najlepších kamarátov sa časom vyvinú milenci, ktorí slová lásky síce priamo nevyslovujú, no z ich správania a činov to cíti každý čitateľ. Achilles má na výber, buď bude žiť dlhý život a zomrie ako nikto alebo bude bojovať v Trójskej vojne a zomrie ako hrdina. Jasným dôkazom ich lásky je aj fakt, že keď nastane čas a Achilles sa kvôli túžbe po sláve a poznaní rozhodne naplniť svoj osud, Patroklos ho s obetou a strachom pre priateľa nasleduje do vojny s Trójou.

Madeline Miller sa podarilo udržať v rovnováhe prvky gréckej mytológie, obrazy vojny a zároveň romantické scény hlavných hrdinov. Kniha Spev o Achillovi je vhodná aj pre tých, čo s mytológiou nemajú skúsenosti, pretože aj keď sú texty písané zložitejšie, autorka si dáva pozor, aby charaktery postáv a jednotlivé udalosti vysvetlila a opisala do úplných detailov. Som si však istá, že aj v tých, čo sú oboznámení s koncom cesty Patrokla a Achilla, tento príbeh vďaka štýlu, ktorým je písaný, vzbudí možno už dávno zabudnuté emócie.

©martinus

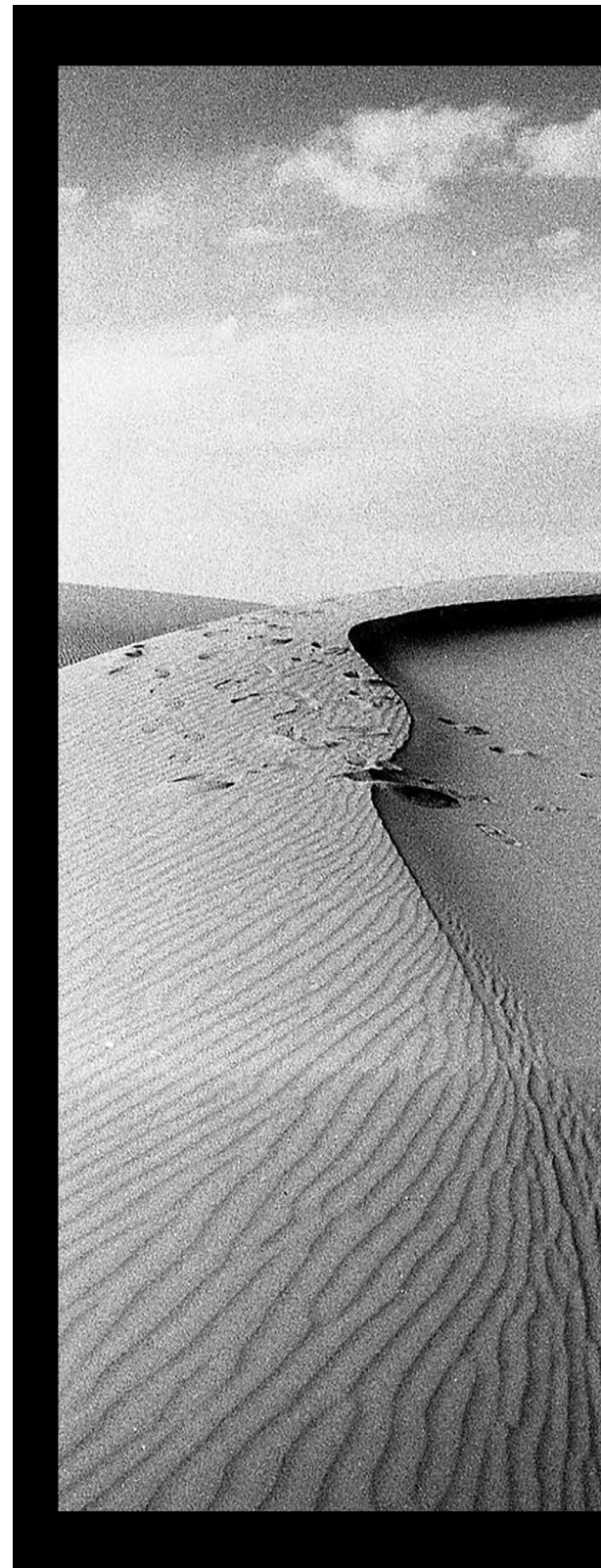
text LÍVIA VILKOVÁ

Tancujem v ohni,
dúfam, že zaprší.
Prší, no už pridlho.
Takto strávim dni?
Musím si na to zvyknúť...

Chceš aby som bola ako oni?
Zbav ma dažďa.
Zbav ma nekonečného smútku.
Chýba mi svetlo,
nevidím žiadne.
Všetky farby vybledli,
vidím len mŕtve stromy.
Z kmeňa na mäso,
zo živice na krv.
Takto strávim dni.
Musím sa naučiť milovať dažď.

Vzlietnem hore, hore k nebu.
Cítim radosť, voľnosť, nehu.
Nechcem ísť naspäť.
No keď ostanem,
telo nedostanem späť.

Čo je to radosť?
Popísať to, to je moja nevedomosť.
Cítila som ju niekedy?
Materskú možno vtedy,
keď malá bola som,
dostatok radosti, lásky, nehy.
Čas ustupuje, pocity taktiež.
Všetko ide preč.
Len problémy ako vrany,
púšťame ich z kletky,
nech lietajú.
No ony zostávajú.
Zatiaľ čo krásne holubice odlietavajú,
zubami-nechtami ich držíme, vždy utečú.

Unavuje ma byť inde,
inde ako iní.
Nechcem byť v dave ovečiek.
Radšej budem sama na púšti.
Obklopená teplom,
teplom, ktoré tu stále bolo.
Nezbavím sa ho.
To teplo, krásne a pritom ohavné,
bude tu, či som sama alebo nie.
Neviem byť bez tepla.
Žijem v upršanej, teplej, sivej púšti.
Je to môj svet.
Skutočný svet nepoznám.
Je tak ďaleko.
Rodičia hovorievali.
Nevieš, čo sa deje okolo.
Nevadí mi to. Nevnímam nič.

Moje jazvy na duši,
také ako na tele.
Lenže... telu sa uľaví,
jazvy zmiznú.
Až na jednu.
Jednu hlbokú, nezahojenú.
Do svadby to zmizne, hovorievajú.
Nikdy to nezmizne.
Tak ako pocity vo mne.

Topím sa v piesku.

Contact sheets, sú vo fotografii odťahky negatívov, ktoré sú premietané na pozitívny materiál – vo väčšine prípadov, na papier. Kopírovanie sa neuskutočňuje pomocou optickej sústavy (zväčšováku), ale presvietením negatívu, ktorý je v priamom kontakte s papierom.

Toto je, mnou trochu upravená, definícia contact sheetu, resp. teda kontaktného odťahu z Wikipédie. Mohol by som to ukončiť tu, ukázať vám pár mojich contact sheetov a jednoducho pridať pár stránok do februárového čísla.

No, to však nechcem urobiť, pretože sú to práve tieto kontaktné odťahky, ktoré samy o sebe vytvárajú jeden z najatraktívnejších a originálnych typov fotiek, ktoré sú viac menej používané iba v analógovej fotografii. No sú aj perfektnou metaforou pre absurditu modernej doby, minimálne v oblasti fotografie. Teda aspoň čo sa jej technickej stránky týka.

Nemyslím nejakú negatívnu absurditu, skôr takú úsmevnú absurditu, ktorá však aj vypovedá niečo o dnešnej spoločnosti, resp. mojej generácii. Myslím, že sme presýtení instantnými vecami a konzumerizmom. Mnohí ľudia, vrátane mňa, našli pred týmto útek v starých foťákoch, smradľavých chemikáliách a predraženom filme. No predsa stále konečným výsledkom týchto analógových útekov pred digitálnym svetom sú skeny, ktoré končia na Instagrame, alebo iných miestach, odkiaľ sme chceli utiecť. Aj ja som vinný v tomto ohľade, aj keď ja som sa možno vedome nikde takto skrýť nechcel.

Contact sheets pre mňa predstavujú akési splynutie analógového a digitálneho. Niečo, čo kedysi fotografi vyrábali, aby sa vo svojich fotkách lepšie zorientovali, robíme my dnes digitálne, ale nie kvôli prehľadnosti, skôr preto, že to vyzerá pekne. No a nie je fotka o tom, aby vo vás vyvolala pocit krásy?

